

6
Musica Incantans,

S I V E

P O E M A

EXPRIMENS MUSICÆ
VIREs,

Juvenem in Insaniam adigentis,

E T

Musici inde Periculum.

Authore ROBERTO SOUTH Art. Bac.
Ex Æde Christi.

O X O N I I,

Typis W. H. Impensis G. West, Anno Dom. 1667.

ATLANTA, GEORGIA,

1875

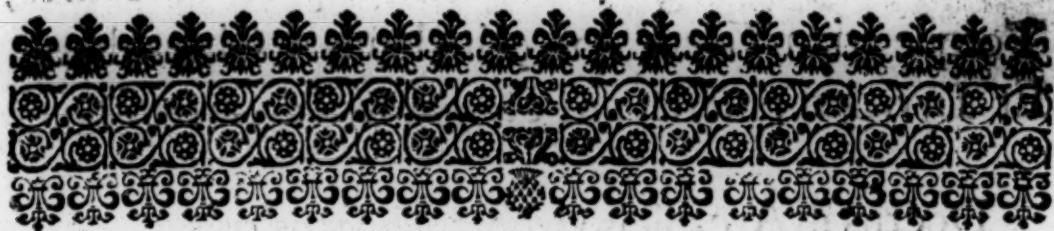
P. O. BOX 100

ATLANTA, GA.

1875

ATLANTA, GA.

ATLANTA, GA.

A R G U M E N T U M.

Juvenis quidam audita, quam ipse enixe impetrarat, Harmonia, in Insaniam actus est, & seipsum in Mare Præcipitavit: Citharædus Judicio sistitur, accusatur Homicidii; ex Musico, tum Orator factus, seipsum defendit, & absolvitur.

NON, Ego, Cæsareas Acies; non
Arma virumq;

Sed Citharam, Plectrumq; cano:
nec inutile Numen

Invoco in auxilium: me vivus Anhelitus ille,

Quo solet inflari vocalis Tibia, pleno

Inspirat Genio: Sed quæ depingere Vocem

Dextra potest, Oculisq; Eccho signare Videndam?

In sua poscebant antiqui carmina Vates

(2)

Centum *Ora & Linguae* : nos Centum poscimus *Aures*,
Totque etiam *Voces* ; quis enim laudare *Choraulem*,
Et *Lyricam* poterit, nisi *Centum vocibus*, *artem* ?

Doctus in *Arcadicis* vivebat *Musicus oris*,
Clarus circa *urbes*, & famæ *Voce Lyræque*;
Illum lætus *Hymen*, *plausu*, *juvenumque Choræis*
Vicinâ quondam latè celebratus in *urbe*,
Cum *Lyricis aliis*, tanta ad *Solennia* traxit,
Spe pretii, pariterque *dapis* ; pro more *jugales*
Ut caneret *Ritus* : nam quamvis nubere *Musa*
Ignoret, celebrare tamen *Connubia* gaudet :
Et si *Musa* filet, torpent *epulæque Venusque* ;
Bacchus & ipsa Ceres frigent sine Apolline : festa
Quis melius *Lyrico* celebret *Convivia*, qui cum
Voce suâ traxisse *feras*, *Volucresque* solebat,
Non tantum *Citharâ* novit Celebrare, sed ipso
Instaurare etiam potuit *Convivia Cantu* :

At tandem vergente die, festoque peracto,
Nota reversurus cum jam per prata rediret,
Elysiis spatians olim velut *Orphæus agris*,
Incidit in *Juvenem*, qui post transacta serenus

Tempora

Tempora coenandi, vicina exhibat in arva :
 Cui Juvenis (quis enim sua non habet Obvia Fata ?)
 Inscius occurrit : Venientem agnoscit ab Ore,
 Jamque Videre juvat, quia sic Audire placebat :
 Heu Miser ignarus nimium, quòd noster hic *Orpheus*
 Non tam *Saxa trahat* Secum, quàm triste Sepulchrum!

At citò colloquio factò, dictâque salute,
 Aggreditur Juvenis precibusque, & laude Choraulem,
 Et Citharæ Vocem, facundâ Voce precatur :
 Sollicitè sua damna rogans : pretiumque petenti
 Spondet, & oblato sua Fata paciscitur Auro.

Tum Fidicen, sumptâ Citharâ, trepidantia tentat
 Fila manu, plectroque priùs quàm pangere carmen
 Incipit, immutat chordas, & in ordine fili
 Explorat cujusque sonum, cernitque peritus
 Concordare fides quamvis diversa sonantes ;
 Tam placida, & Concors fuit hæc *discordia fratrum*.
 Sæpè levi digito dum stringit fila, feritque
 Transiliente manu, minimè meditatus, & Ultro
 Incidit in Cantus, & prodit Nescius artem.

Sic

Sic instruxit Ebur, suntque hæc prologia cantûs :
 Artifices testata manus ; dum nititur omnes
 In Carmen citharæq; suosq; intendere Nervos.
 Sic postquàm instituit chordas in carminis Usus
 Aptatas; atque Arte Viam patefecit ad Artem :
 Altiùs insonuit, vox Crescit & instar Alaudæ,
 Dum canit, Exurgit. Digito Chelys icta loquaci
 Sic postquàm sonuit ; levâ huic in parte mamillæ
 Cor Salit, & peragit Citharâ modulante Choreas :
 Non aliter, quàm si salienti pollicis ictu
 Percuteret Cordis Fibras, vis tantaq; plectri est,
 Ut valeat Filo captivam ducere mentem.
 Cùmque animo Juvénis Victo succumberet, uno
 Concentu Vicit Fidicen, cecinitque Triumphum.
 Dextra facit cantum, sonus exit ab ungue, videri
 Possit ut à digito fluxisse melodia ; Vocem
 Ipsa manus profert, arguta Vicaria linguæ.

Non Aures solùm rapuit vis musica, totum
 Sed Juvenem ; membroq; miser mutatur in omni :
 Nunc rubuit Vultus, nunc palluit, utq; solebat
 Vox variare sonos, sic hic Variare colores.

Pes saltare quidem potuit, sed victus abire
 Non tulit : in Venis ipsum Saluisse cruorem
 Plus solito aspiceres : ita demum quilibet artus,
 Si non audire, at poterat Sentire canentem :
 Denique sic motus, sic toto est corpore raptus,
 Ipso animata putes ut Corporis Organa Cantu

Anxius interea, Cæco se Verbere carpi
 Miratur, Fidicenque Lyræ quos incutit ictus,
 Se sentire putat Juvenis : sic Verbera sentit
 Quæ non ipse tulit ; misero dum Vulnera plectrum
 Dat Magico quodam Cantu, pariterq; potenti
 Ac Medea olim permulcet Carmine mentem.
 Multa quidem cantat, quæ vel Narrata placerent,
 Scilicet imprimis Philomelæ flebile fatum,
 Et querulam historiam referunt modulantia Fila,
 Quam Virgo narravit Acu, nunc furta deorum,
 Innumerosque Jovis recinit lascivus amores :
 Sed tamen hæc Juvenis licet audiat omnia, solo
 Captus Amore lyræ est ; & cum divina canuntur
 Furta, rapi à Citharâ potius sua pectora credit,
 Vimque sibi inferri : quoties hinc fila Choraules
 Percutit; hic geminat, mæstosq; reciprocatur ictus

B

Pectora

Pectora percutiens : sic sensim in corda furorem
Incauta immittit fidicen, mentemque per aures
Evocat.

At postquam citharæ vim sic Cantando probâisset,
Ipse simul cantat, pleno & modulantiore ore
Naturæ pariter Vires conjungit, & Artis.
Vox, fateor, diversa sonat lyriciq; lyræq;
Sed sonat interea Juvenis *Vox una* gementis.
Et quia Conjuncti Cantus Vis fortius urget,
Non tulit ulterius, sed dum canit ille cruentus,
Concentusque suos citharæ Concentibus addit,
Prorumpit subito rabies : & Musicus ipso
Enecat afflatu, mortemque effundit ab ore.
Ac tanquam in linguâ clausum cantantis inesset
Nescio quid, linguæ soleat quod inesse Caninæ,
Progignens rabiem, subiti mala causa furoris
Dementat Juvenem ; rabiesque infusa per aurem
Invadit Cerebrum, geminiq; potentia cantus
Obruit invalidas aures : hoc ergo furorem
Intulit, auditâ modulantis voce Choraulis,
Credibile est propriâ saltâsse è sede Cerebrum.

Prodit inassueto jam se dementia gestu,
 Huc, illuc oculos rotat, ardet, & indice vultu
 Attoniti dat signa animi, cerebroq; soluto
 Excurrunt profugi ruituro è Vertice Sensus.
 Sæpe caput quassat, tanquam Vestigia cantus,
 Quæ vel adhuc retinet, quæ mente tenaciter hærent,
 Ex animo Excuteret : sæpe ore, & vertice cœlos
 Suspicit Erecto, jurans temerarius illuc
 Se non venturum, quia dicitur ætheris axis
 Circumagi Harmoniâ, & volvi concentibus orbes.
 Sic loquitur rabies : celeri mox littora passu
 Acer adit, totumque animo jam concipit æquor,
 Parque furit pelagi, turbati & pectoris æstus.
 Nec fervente freto plùs fluctus spumeus albet,
 Quàm spuma, huic madido rabies quam fudit ab ore.
 At jam ferales cùm pervenisset ad Undas,
 Fortè fuit Refluxus aquæ ; solitoque relapsu
 Se tulit, & tanquam scelus hoc foret unda perosa,
 Visa fuit regredi, timidoque recedere fluctu.

Constitit hic Amens, & tali Littora Vultu.
 Spectat, quali Ajax olim *Sigæia* vidit.

Dumque memor nimium, fixam tenet auribus Eccho,
 Lethes optat Aquas, sed cum contingere Lethen
 Non datur, æquoreis Oblivia quærit in undis;
 Dîluat ex animo ut cantus, denturq; dolenti
 Saltem inter mutos sibi tuta silentia Pisces.
 Dum spectat fluctus, Rabiem, mentisque tumultum
 Comparat Æquoreo; nunc lata per æquora Demens
 Ire cupit, Curasque animi committere Ventis.
 Multa quidem mala Pontus habet; tamen omnia spernit,
 Dum nullas videt hic Citharas: Crescente furore
 Mox Amens ubi sit nescit; qualique Charybdis
 In Gyrum rapitur; tali huic Vertigine fertur,
 Corripiturque Caput, Cerebrumque Natare videtur;
 Quamvis nondum ullas, nisi visu, tangeret undas.
 Sæpe timet mortem, sæpe optat, & Æquoris instar,
 Nunc Animus Fluxus peragit, dubiosq; Refluxus.
 Hæc volvens subito se mittit in æquora Saltu,
 Et minùs insanis demens se mergit in undis.
 Hinc præter Scyllæ Rabiem, furor additus alter,
 Accessitque mari Rabies nova: fluctibus haustus
 Frenet adhuc, ultroque licet modò fata petebat,
 Jam tamen oppugnat, certatque obsistere morti.
 Tandem Vorticibus raptus, victricibus undis

Lymphatus

Lymphatus cessit : Citharæque Lyræque valet
 Dixit, & acceptum bibulis trahit auribus æquor,
 Occluditq; Oculos verè hâc in morte Natantes.

Haud aliter, memini, facilem cùm durior Eccho
 Narcissus fugeret, periturum immerferat Amens
 Dilecti se fontis aquis ; æqualia fata
 Huic quòque contigerant, dulcem furiosior Eccho
 Qui fugiens, pariter cecidit fatalibus undis :
 Par hic morte fuit, par & novitate furoris,
 Et dum prospiceret vitreum moriturus in æquor,
 Vel *sua Narcissum* non plus referebat *Imago*

Quem sic lethiferis occidit musicus Odis,
 Credo hujus dirum primis Natalibus omen
 Non faultæ *Cecinistis Aves*. In funera Musæ
 Conspirant ; sic Fata *Novem* ferus armat in Unum.
 Verè erat hic Siren, non tam quia Voce sonorus,
 Et liquido æquoreos superans modulamine cantus,
 Quàm quoniam Harmoniâ, Sirenùm more, Furentes
 In mare deducat, cantuque impellat in æquor.

Alter

Alter hic Amphion, nam vires artis uterque
Edidit æquales, nisi quòd tamen ille Ferarum
Mulcebat Rabiem ; dedit Hic Cantando Furorem.

Hei mihi ! quòd tam dulce melos, plectrumq; Cano-
Non foret innocuum, nec *Ternæ* sola *sororis*, (rum,
Sed Citharæ fuerint etiam *Fatalia fila* !

Quà non Versatur Lachesis, *levis ictus in aurem*
Si sit lethalis, valeatque occidere cantus,
Et tenues jugulâre soni, si Vulneret Eccho !

Quin Arcus igitur, Lyricorum Antistes Apollo,
Projice, si Nervus plus ipso Vulneret Arcu.

Dum cantu occumbunt prostrati ; credimus ipsas
Nunc bellare Tubas : nec jam res mira putetur,
Si gallus Superet, solùm cantando, Leonem.

O Vox sæva, necem peragens, & funeris Author !
Quâ non, *Harmonici* crudelior ipsa *Neronis*
Vox fuit, & quâ non sonat aptior ulla Tyranno :
Talis erit *Fidicen* sævus *Nero*, funebre cantans
Lethiferumque melos, & cæde notabile carmen.

Hunc

Hunc olim Empedocles, si plectro, & voce canentem
 Audisset, quamvis jam tum properasset ad Ætnam ;
 Fata, necisque modum mutasset, & igne relicto,
 Ætnæisq; rogis, ultro periisset in undis.

Si foret hic Pastor, placidoq; Armenta, gregesque
 Carmine mulceret, cantuque per avia capras
 Cogeret errantes, miri Vi carminis actus,
 In freta grex rueret præceps, pluresq; videret
Per mare Phryxus Oves, pelagusq; immane Natantes.

Si post Stagnantem lethali gurgite mundum,
 Tertius elapsus, communi è Strage superstes
 Mansisset Fidicen, Tritonis numine Salvus ;
 Et tibi Deucalion simili lenire parasset
 Concentu Curas, etiam ipse immersus in æquor
 (*Crede mihi,*) irrueres, & *Te quoque pontus haberet.*

Ignis Apollinei qui Vi liquefactus in altos,
 Icare, concideras fluctus ; velociùs isles
 In medium, Citharâ compulsus Apollinis, æquor.

Si

Si Cithara occidat, si fila sonantia præstent
 Officium gladii : cùm bella Pelasga reliquit,
 Sumeret & Lyricum projectâ cuspide plectrum,
 Non *arma abjecit*, verùm *Mutavit Achilles*.

At jam Fama loquax, quæ tam memorabile fatum
 Et miras citharæ voces, taciturna filere
 Non poterat, subito tanquàm Vocalior Eccho
Auditos iterat Cantus : & ut omnia mendax
Aucta refert ; sic & pariter cum cantibus *auget*
Cantantis Crimen ; portatq; ad Judicis aures.

Et jam Causidicus, miserandi in fata paratus
 Fortiter Accusat, Vexat, certatq; ruentem
Harmoniæ causam, *rauca* Subvertere *Voce*.
 Convertens igitur Vultus, ad trille Tribunal,
 Concilium rigidum tali Sermone salutat.

Causidici

Oratio Causidici Fidicinem Accusantis.

DA veniam (Præses Reverende) exponere paucis
 Hoc scelus ; ante tuas quam Musicus occupat aures.
 Sistimus adductum huc, mirum Citharæq; Necisq;
 Artificem, cui non, hominem est Occidere major
 Quam Cantare, labor : sed enim non possumus ultra
 In Terris Sirena pati, monstrum Æquore majus.
 Dulce sonant Citharæ, verum Sonat altius illis
 Cedes : nec pariter Cantantis Crimina possunt
 Cum levibus transire Sonis : Se Musicus ipse
 Voce suâ prodit, proprio condemnat & Ore.
 Si Citharæ hæc vis est ; merito discerpitur Orpheus,
 Dignus & Amphion tantum Comes esse Ferarum.
 Quod si sic Volucres cantarent, quilibet esset
 Vultur ; Voce sua, non Rostro pectora lædens.
 Sic struit insidias, mortemque Infernus hic Orpheus,
 Atque aufert Juveni mentem : qui protinus Amens
 Æquor amat, veluti quædam Venus esset in illo,
 Deceptusque Sono, dulces putat æquoris undas.
 Quid faceret Juvenis, quem prensis fata tenebant
 Auribus ? audito hoc Cantu, non Dædalusipse

C

Æquora

Æquora fugisset, nisi Ceram aptâisset ad aures.
 Sic nec Terra satis Sceleri, simul adjicit æquor,
 Et juvenem mergens, ipsas quoque polluit undas,
 Dum late Spatians crimen trans æquora currit.
 Sed non ulterius tantum durare sub undis
 Sustinuit facinus, surgit, lucetq; per ipsas
 Crimen aquas : & justa diu quia pœna Cruentum
 Non rapit, ipse fremit Nereus ; quoniamq; moratur
 Vindicta, iratis secum mare murmurat undis.
 Si tamen hæc natura lyræ est, ut Musica mergat,
 Cur fuit in medio pelago tam tutus Arion ?
 At Tu, si Juvenem misisti invitus in æquor,
 Saltem etiam poteras Cithara Delphina parasse.
 Nulla igitur soniti remanet defensio : Jura
 Exclamant, contraq; reum juncta omnia Voce
 Justitiam resonant : atq; hæc est Musica Legum.

Dixit : at hic tanquam damnato quisque timebat
 Prolyrico ; neque enim quisquam responsa daturum
 Crediderat ; verum res hæc miranda fuisset,
 Musica si taceat, si nil respondeat Eccho.

Nec mora, Clamosi Præconis Voce citatus,
 (Quamvis Harmoniam nullam Vox ista ferebat,)
 Accedit Fidicen trepidans, timideque labanti (esset,
 Voce loquens, (tanquam Tremor hic quòque Musicus
 Artis enim sæpe est *tremulas effingere Voces;*)
 Sic prodit, plectrumque humero lethale sinistro
 Suspendens, Causam dicit; Vitamque disertus
 Quam propè Cantando amisit, Dicendo tuetur.
 Haud secus ac Gracchus, qui cùm suggesta Patronus
 Facundus premeret, citharâ post terga Sonanti
 Composuit Vocem; plectroque docente, loquelam
 Formavit Variam. Tandem ipsa silentia servat
 Lex, & *fura tacent*: Fidicen dum talia fatur.

Oratio Fidicinis se defendentis.

D Et Misero mihi Voce, precor, Sors mitis Eadem
 Qua rapui alterius, propriam defendere Vitam.
 At quia nulla unquam revocat Palinodia mortem,
 Et pro Demerso lacrymas dare, jure Vocetur
 In mare fundere aquas: nulla revocabilis arte
 Sit mea Culpa licet, forsân tamen Arte tuenda est.

Et certe cantus morienti impendere, cædem
 Non facere est, querula sed deplorare perempti
 Exequias Cithara : Verum quia Carminis Author
 Phæbus, & Inventor Citharæ, pro more sub undis
 Fertur, & Hesperium tuto descendit in æquor ;
 Crediderim quod aquas simili ratione faventes
 Harmoniæ Dominus, pariterq; Auditor haberet.
 Finge tamen nostro se projecisse Furentem
 Impulsu in fluctus : hæc Sola est Culpa ? quis unquam
 Navigat Anticyras, Cerebri medicamina quærens,
 Nec tamen intrat Aquas, nec se commiserit undis ?
 At, bene si memini, Vitæ cum traditur ortus,
 Harmoniam esse Animam, Veterum mihi dogmata suadent ;
 Cædem ergo fecisse Lyra, facilique cruentam
 Cantu inferre necem, nimia est occidere Vita.
 Esse tamen Lethale potest audire Canentem,
 Cum neque nos unquam Mors ipsa Audita Necaret ?
 Sed quia Mersus erat, cædem Lustralibus æquor
 Purgat aquis ; mortisque genus mortem expiat ipsam,
 Quæ cædem fecitque eadem quoque diluit Unda.
 At Vos ô fluctus, quoniam sic cuncta soletis
 Mergere Crudeles, nostrum quoque mergite crimen.
 Si tamen hoc moriar damnatus crimine, quonam

Extinguar

Extinguar fato? num quæ me Sylva secuta est,
 Arboreumq; nemus, tandem in suspendia cedant,
 Inque Cruces abeant? & sic me Sylva sequatur,
 Ut sæpe a tergo sequitur Vindicta Nocentem?
 Anne etiam terra obruerit? Lapidesque canenti
 Qui fuerant Comites, fient mihi saxa sepulchra?
 Si mihi causa Necis Lyra sit, tunc instar Oloris,
 Et saltem hoc, videar dicendus, nomine, Cygnus,
 Carmina quod cecini propriæ prænuntia mortis.
 Crimen Ego Audivi, superest audire probatum;
 An quia Mersus obit Juvenis, nos mersimus? ipse
 An feci, ut fureret, quia me cantante furebat?
 Quod si dum canerem cecidisset Stella, quid ergo
 Carmina de Cælo deducere Sydera credes?
 Par certe furor est, in me transferre furorem
 Alterius: Musas tam stultum est dicere mortis
 Fortuitæ causas; Artique ascribere casum.
 Nullum ego Carnifice effudi unquam Voce cruorem;
 Vos soli Legum Domini, qui jura tenetis,
 Vos soli miseros occidere Voce potestis.
 Sic fatus; Misero, Exclamat, nec fata merenti,
 Parcite clementes: Et Parcite rettulit Eccho.

Dixit

Dixit ; & hanc, memini, facili candore jocostus
 Imposuit Judex dicto pro crimine poenam,
 Ut, quoniam Lyricum superaverat Orphea cantu,
 Acceptâ citharâ Stygias inviseret oras,
 Et simili arte canens, quem demississet ad Umbras
 Cantu, illum rursus Cantu revocaret ab Umbris.

Si quis fortè roget, mihi cur dementia versûs
 Materiam dederit ; Furor ille Poeticus, inquam,
 Impulit : & prohibens Musarum in Fonte morari,
Proluere immenso me jussit in æquore Labra.
Adde, quòd excludit Sanos Helicone Poëta.
 Inclyte Nervorum Reçtor, citharæque magister,
 Quis Te digna canat ? regiones Musicus Orpheus
 Ibat ad infernas : Tu vertice Sydera tangis :
 Et *Lyricus Vates* superas mea Carmina, solum
 Dirçæi Cygni, Calamoque, & Voce sonandus.
 Famæ implere Tubam valet hæc Vox Sola ; trahebat
 Illa quidem Sylvas ; Lauri te sponte sequuntur.
 Dignus es ut vivas post funera, *Memnonis* instar,
Vocali insignis Statua ; tibi ut ipse superstes
 Te Solus recinas, tua ut ipse Epicedia cantes ;

Qui,

Qui, post *Demersum hunc*, monumenta perennia Vocis,
 Et citharæ laudes, *ipsis inscripseris undis*,
 Cùm mea, per latum hoc Pelagus laudumq; tuarum
 Æquor, Vela feram, pæne hic immergor & ipse.
 Nam patet in laudes vastus tibi Campus Aquarum ;
 Sed præstat regredi, & *motos componere fluctus*.

F I N I S.

Qui hoc dicitur in monumentis
Et ceteris laudibus istis
Cum in hoc mundo sit
Ad hoc Vnde dicitur in hoc
In hoc mundo sit
Sed hoc est regnum

2 I N I 2

